

FRI RETTSHJELP

I noen typer saker kan du få økonomisk støtte til advokatbistand. Dette kalles fri rettshjelp. Reglene for fri rettshjelp er kompliserte. I dette skrivet har vi forsøkt å gjøre disse litt mer forståelige.

Hvis du etter å ha lest dette skrivet lurer på om du kan ha rett til fri rettshjelp, anbefaler vi deg å ta kontakt med Statsforvalteren i ditt fylke eller med en advokat. Du finner en oversikt over aktuelle advokater i nærheten av der du bor på www.advokatenhjelperdeg.no.

Hva er fri rettshjelp?

Hvis du trenger juridisk bistand fra advokat, kan du i noen tilfeller få økonomisk støtte fra staten for å dekke advokatutgiftene. Du kan få fri rettshjelp til juridisk bistand (veiledning og hjelp i juridiske spørsmål) utenfor rettsak (fritt rettsråd) og/eller til juridisk bistand i en rettsak (fri sakførsel). Det skilles mellom saker der fri rettshjelp gis uavhengig av hvor mye søkeren har i inntekt og formue, og saker der søker har inntekt og formue under et bestemt beløp.

For å få innvilget fri rettshjelp, må du sende en søknad til Statsforvalteren. Dette kan du gjøre selv på nettsiden www.statsforvalteren.no, eller du kan få hjelp av en advokat.

Fri rettshjelp uavhengig av inntekt og formue

I noen saker er det uten betydning hvilken inntekt og formue du har, når du søker om fri rettshjelp. Du kan blant annet få fri rettshjelp uten at det betyr noe hva du har i inntekt og formue i følgende saker:

- I en del saker om oppholdstillatelse, statsborgerskap eller vedtak om utsendelse av utlendinger.
- I en del barnevernssaker
- I saker om erstatning for urettmessig straffeforfølgning
- I saker der et voldsoffer krever erstatning fra gjerningspersonen
- For å vurdere anmeldelse og eventuell bistand i forbindelse med:
 - o Voldtekt
 - o Vold i familien
 - o Annen vold som har ført til betydelig skade
 - o Incest
 - o Seksuell handling med personer under 16 år
 - o Misbruk av stilling eller maktposisjon for å skaffe seg seksuell omgang

Telefon:

22 84 29 50

E-post:

Post-mottak@jurk.no

Telefontider:

Adresse:
Man – Ons kl. 09:00 – 15:00
Skippergata 23
Tor kl. 09:00 – 13:30
Fre kl. 09:00 – 12:00

0154 Oslo
www.jurk.no

- Menneskehandel
- Brudd på kontaktforbud
- I saker om tvangsekteskap
- I saker for Statsforvalteren som gjelder:
 - undersøkelse og behandling av pasienter uten samtykke etter psykisk helsevernloven
 - saker for kontrollkommisjonen om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern og
 - rettsaker om tvungent psykisk helsevern.
- I saker der Sivilombudsmannen har anbefalt en privatperson å gå til sak
- I saker etter vergemålsloven der man blir forsøkt fratatt sin rettslige handleevne, eller der man vil oppheve et vedtak om fratakelse av rettslig handleevne
- I saker etter barneloven når barnet har blitt utsatt for vold, der retten oppnevner en advokat til å ta vare på interessene til barnet

Fri rettshjelp avhengig av inntekt og formue

I andre saker er det av betydning hvilken inntekt og formue du har når du søker om fri rettshjelp. For å få fri rettshjelp i disse sakene, må du oppfylle to vilkår:

1. Ha en inntekt på under 246 000 kroner i året (før skatt), hvis du er enslig. Hvis du er gift, samboer og/eller bor sammen med noen du har felles økonomi med, må dere ha en inntekt under 369 000 kroner til sammen i året (før skatt).
2. Hvis du er enslig, kan du ikke ha en nettoformue på mer enn 100 000 kroner. Hvis du er gift eller samboer og/eller bor sammen med noen du har felles økonomi med, kan dere ikke ha en nettoformue på mer enn 100 000 kroner til sammen.

Dersom din inntekt og formue er under inntekts- og formuesgrensene, kan du blant annet få fri rettshjelp i følgende saker:

- I visse saker om deling av verdier og eiendeler ved separasjon og skilsmisse
- I saker om foreldreansvar, fast bosted og samvær med barn
- I saker om rett til felles bolig og innbo ved endt samboerskap
- I saker om erstatning for personskade og tap av forsørger, enten til den skadede eller etterlatte
- I saker om oppsigelse/utkastelse av bolig som leietaker bor i
- I saker om oppsigelse av arbeidsforhold
- Ved søknad eller klage i sak om voldsoffererstatning
- Ved klage på vedtak i trygdesaker

Fri rettshjelp i andre tilfeller

Du kan i noen tilfeller få fri rettshjelp selv om saken du trenger hjelp til ikke faller inn under de saksområdene som loven dekker. Dette gjelder for saker som berører deg i «særlig sterk grad», og der inntekten din er under 246 000/369 000 kroner i året og formuen er under 100 000 kroner.

Dersom inntekten din overstiger inntekts- og formuesgrensen, kan du i visse tilfeller også få innvilget fri rettshjelp, dersom utgiftene til juridisk bistand er høye sammenlignet med den økonomiske situasjonen du er i. Du kan spørre Statsforvalteren eller en advokat som tilbyr fri rettshjelp om dette gjelder for din sak.

Hvis du kan få opplysninger og veiledning fra et offentlig kontor, får du som oftest ikke fri rettshjelp i tillegg til dette. Det samme gjelder hvis du har forsikring eller er medlem i en fagforening som dekker utgifter til juridisk bistand.

Egenandel

JURK gjør deg oppmerksom på at den som mottar fri rettshjelp, i de fleste tilfeller må betale en egenandel.

Hovedregelen er at du må betale en egenandel hvis du mottar fri rettshjelp basert på inntekt og formue. Hvis du mottar rettshjelp uavhengig av økonomien din, skal du ikke betale en egenandel. Hvis du har en årlig brutto årsinntekt på under 100 000 kroner, skal du heller ikke betale egenandel.

Ved juridisk bistand utenfor rettssak er egenandelen lik den offentlige salærsatsen, som per 01.01.21 er 1085 kroner. Ved juridisk bistand i rettssak utgjør egenandelen 25 % av utgiftene, men maksimalt åtte ganger den offentlige salærsatsen, som er 8680 kroner.